

Lepke-legek

Száguldozó szenderek, jellegtelen molyok

A természet ismerete része a műveltségnek, egyáltalán ma már feltétele annak, hogy az emberi faj fennmaradhasson. Bár törvényeinek megértésére, összefüggéseinek feltárására egy egész emberöltő kevés, törekedni kell mégis a teljességre, hiszen máskülönben mit ér a próbálkozás. A gyűjtőt is a megismerés vezérli, s közben végtelenül gazdag, színes világra bukkan. Mint amilyen például a lepkéké...

Horváth Gyulát, a Szigetközi Tájvédelmi Körzet természetvédelmi őrét, okleveles agrármérnököt bácsai otthonában kerestük fel, hogy bepillantást nyerhessünk a lepkék rejtélyes birodalmába. Tudják például, hogy a közhiedelemmel ellentétben nemcsak a madarak vándorolnak, hanem a lepkék is? A szenderek közé tartozó halálfejes lepke például nyolcvan kilométeres óránkénti sebesség elérésére is képes, száguldozik a levegőben, képes arra, hogy Észak-Afrikától Skandináviáig vándoroljon. - Egyébként ha a lepkékről esik szó, mindenki a színpompás pillangókra gondol, amint verőfényes napsütésben virágról virágra szállnak - mondja a gyűjtő. - Holott a lepkék kilencven százaléka éjszaka repül és ezeknek is döntő része a molyokhoz tartozik.

Horváth Gyula a Szigetköz lepkéit kutatja, eddig nyolcszáz fajt írt le a tájegységről. És hogy ez sok, vagy kevés? Ha azt vesszük, hogy százezer faj a világ lepkefaunája, és Magyarországon is négyezer faj él, akkor nem sok. De ahhoz képest, hogy a Szigetközben lepkészeti gyűjtést még nem végeztek... A gerinctelenek kutatása terén ez a tájegység még teljesen fehér folt, a gerincesek között is csak a vadállomány és a madárvilág az, amit rendszeren feltérképeztek. Pedig a Szigetköz ma már az ország egyik leggyorsabban változó,

pusztuló területe. Ezért aztán a gyűjtő egyféle leletmentést is végez, hogy legalább tudjuk, milyen fajok fordultak elő egykoron a tájegységben. Mert hogy vannak még ma is ismeretlen fajok a Szigetközben, a lepkék között is, ezt kimondhatjuk bátran, s ha a folyamatok nem változnak, ismeretlenül is fognak kipusztulni a vadvidországból...

A lepkék zöme tehát a molyokhoz tartozik. Egy-két milliméter szárnyfesztávolságú, muslincaszerű kis rovarok. Ránézésre nem is lehet meghatározni őket, külön tudománya van ennek is: vesszük az azonosítandó, előlt molylepkét, letörjük a potrohát, kálilúgban kioldjuk az ivarszervét. Kiprepáraljuk kanadabalzsamban és átvilágító mikroszkóppal eldöntjük, melyik fajba tartozik. Eldöntենék, de még így sem biztos, hogy sikerül, hiszen csak a ruhamolyoknak száz(!) fajuk van. Horváth Gyula mindenesetre sikerrel dolgozott, tizenöt év gyűjtésének, munkájának eredményét hamarosan közzé teszi a Magyar Rovartani Közleményekben, ezzel a Szigetköz javarészt hófehér faunatérképére végre használható információ kerül.